

Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Lukukausi 2024–2025

Päiväkoti: Veittijärven päiväkoti

Esiopetusyksikkö: Pääskyselä ja Tuulihaukat

Esiopetusyksikön yhteistyökoulu: Kauraslammen koulu, Veittijärven toimipiste

Käsitelty esiopetusyksikössä: 30.9.2024

Esiopetuksen yleinen järjestäminen

Työ- ja loma-ajat

2024-2025	
Syyslukukausi	7.8.-20.12.2024
Syysloma (vko 42)	14.-20.10.2024
Kevätlukukausi	7.1.2025–30.5.2025
Talviloma (vko 9)	24.2. – 2.3.2025
Pääsiäisloma	17.4. – 21.4.2025

Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 21)

Ajattelu ja oppiminen

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa. Esiopetuksen tulee tarjota aikaa ja mahdollisuuksia havaintojen tekemiselle, ihmettelylle ja oivaltamiselle. Lasta kannustetaan kyseenalaistamaan asioita ja keksimään luovia ratkaisuita ongelmiin. Tätä kautta luodaan pohjaa elinikäiselle oppimiselle sekä tiedon hankkimiselle ja jäsentämiselle.

Tuemme lapsen omaa käsitystään oppijana monin eri tavoin.

Oppimisympäristöjä toteutetaan siten, että ne vastaavat lasten mielenkiinnon kohteisiin ja tukevat lapsista lähtöisin olevia asioita, kuten tutkiminen ja ilmiöiden ihmettely ja mahdollistavat myös leikkimisen. Oppimisympäristöt elävät ajassa ja niitä muokataan myös yhdessä lasten kanssa.

Oppimisympäristöt ovat kielellisesti rikkaita, lapsille opetetaan englannin kielen sanastoa ja alkeita arjen lomassa.

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Tutustumme omaan kulttuuri-identiteettiimme ja erilaisiin kulttuureihin. Vahvistamme erilaisuuden ymmärtämistä, jotta lapset oppisivat olemaan arvostavia ja hyväksyviä muita kohtaan. Harjoittelemme vuorovaikutustaitoja ja itseilmaisua monin eri tavoin.

Tutustumme lähiympäristöön ja Ylöjärven kulttuurikohteisiin kuten Museonmäkeen ja kirjastoon. Retket lähiympäristön metsiin ja puistoihin tuovat toimintaamme monipuolisuutta ja erilaisia oppimisympäristöjä. Nämä luonnossa olevat oppimisympäristöt ovat turvallisia, innostavia ja houkuttelevat lapsia aktiiviseen toimintaan. Rohkaisemme lapsia ilmaisemaan itseään ja ajatuksiaan monin eri tavoin, kuten liikkumalla, piirtämällä, kirjoittamalla, askartelemalla ja leikkimällä.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot sekä kehotunnekasvatus

Eskarilainen harjoittelee monia käytännön asioita ja arjessa tarvittavia taitoja. Vahvistamme lasten tunnetaitoja sekä empatiakykyä suhteessa itseensä ja muihin. Toteutamme arjen pedagogiikkaa, jonka tavoitteena on vahvistaa lapsen omatoimisuutta ja oman toiminnan ohjausta. Esim. ruokailutavat, pukeminen, hygieniasta huolehtiminen on osa jokaista eskaripäivää.

Kehotunnekasvatukseen sisältyy mm. oman ja toisen tilan kunnioittaminen ja koskemattomuus. Käymme lasten kanssa läpi uikkarisäännöt, joilla suojelemme omaa kehoamme. Liikunta ja monipuolinen liikkuminen on osa jokaista esiopetuspäivää. Kasvattajat innostavat ja motivoivat lapsia liikkumaan omalla esimerkillään. Salivuorot, retkeily, luistelu, hiihtäminen ja uimahallikäynnit sisältyvät esiopetukseen.

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen (tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen)

Esiopetuksen tehtävä on kotien rinnalla edistää lasten tieto- ja viestintäteknologista osaamista. esiopetuksessa tutustutaan erilaisiin digivälineisiin, palveluihin ja eskarilaisille suunniteltuihin peleihin. Digipedagogiikan keinoin tuemme lasten vuorovaikutustaitojen kehittymistä, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Lapset saavat kasvattajien ohjauksessa

Varhaiskasvatus ja esiopetus

opetella digiturvataitoja ja mediakriittisyyden alkeita. Lapset tutustuvat median eri muotoihin ja oppivat käyttämään medialaitteita turvallisesti.

Osallistuminen ja vaikuttaminen

Vertaisryhmässä toimiminen ja vertaisoppiminen korostuvat esiopetuksessa. Lapsilla on mahdollisuus vaikuttaa toimintaan ja sen sisältöihin. Otamme lapset mukaan suunnittelemaan yhdessä toimintaamme, lasten mielenkiinnon kohteiden mukaisesti ja esiopetuksen tavoitteisiin nivoutuen. Näin lapset oppivat vaikuttaman asioihin ja rohkaistuvat esittämään omia mielipiteitään. Arvioimme yhdessä lasten kanssa toimintaamme keskustellen siitä, järjestämällä peukkuäänestyksiä jne. Oppimisympäristöjä muokataan lapsiryhmän tarpeista lähtien. Pienryhmätoiminta mahdollistaa lasten kuulluksi tulemisen sekä turvallisen ja rauhallisen ilmapiirin asioiden oppimiseen ja harjoitteluun. Pidämme yllä me-henkeä, jossa jokainen lapsi voi kokea olevansa tärkeä ryhmän jäsen.

Yritteliäisyys

Ohjaamme ja kannustamme lapsia omatoimisuuteen. Esiopetuksen työtavat ovat välineitä, joiden avulla lapsille opetetaan erilaisia asioita ja taitoja. Lapsia ohjataan työskentelemään monipuolisesti yhdessä ja itsenäisesti. Oppimisympäristöt on toteutettu siten, että ne kannustavat lasta kokeilemaan ja vahvistamaan omia taitojaan. Vahvistamme lasten itsetunnon kehittymistä ja tsemppaamme heitä kokeilemaan rohkeasti uusia asioita.

Esiopetusryhmän toimintakulttuuri

Lapsella on luontainen halu kokeilla ja opetella, joten lasten kiinnostuksen kohteet ovat lähtökohtana toiminnan ja työtapojen suunnittelussa. Lasten tavat oppia ovat yksilöllisiä, ja otamme sen huomioon esiopetuksessa. Oppimisympäristöjen rakentaminen on prosessi, jossa lapset voivat olla mukana ja joita työstetään heidän kanssaan. Oppimisympäristö on turvallinen, innostava ja tekemään houkutteleva. Vertaisryhmässä toimiminen ja vertaisoppiminen korostuvat esiopetuksessa. Lapset oppivat ja harjoittelevat asioita yhdessä ja omaan tahtiinsa. Kunnioitamme lapsen yksilöllisyyttä ja annamme lapselle aikaa, ja mahdollisuuksia saavuttaa hänelle asetettuja oppimisen tavoitteita.

Hyvinvointi ja turvallinen arki (Oph 2022)

Esiopetuksessa pidetään huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Lapsella on oikeus saada lohdutusta sitä tarvitessaan. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä. Olennaista kiusaamisen ennaltaehkäisyssä on tukea lasten vertaissuhteita ja yhteisön hyvinvointia. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Aikuisen läsnäolo ja antama ohjaus vuorovaikutustilanteissa on tärkeää. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. (Ylöjärven esiops s. 29)

Kiusaamisen ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen ovat osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Ryhmässä tuetaan jokaisen lapsen osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Pidämme huolta koko yhteisön fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta turvallisuudesta ja hyvinvoinnista. Esiopetuksessa ei sallita kiusaamista, väkivaltaa eikä häirintää. Kiusaaminen tunnistetaan, siihen puututaan ja sitä ehkäistään tietoisesti ja suunnitelmallisesti. Lasten kanssa opetellaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja

Varhaiskasvatus ja esiopetus

etsitään yhdessä ratkaisuja. Opettelemme työskentelemään yhdessä ja he saavat tilaisuuden harjoitella neuvottelemista, sovittelemista ja ristiriitojen ratkaisemista sekä asioiden kriittistä tarkastelua. Leikkiessään lapset harjoittelevat vuorovaikutustaitoja, sovittelua ja ristiriitojen ratkaisua.

Huoltajien osallisuus esiopetuksessa (Ylöjärven esiops s. 32–33)

Varhaiskasvatuksen palveluohjauksen kautta lasten huoltajat saavat tietoa esiopetuksen järjestämiseen liittyvistä asioista. Vanhempainilloissa huoltajille kerrotaan esiopetuksen tavoitteista ja sisällöistä sekä keskustellaan heidän toiveistaan esiopetukselle. Huoltajille annetaan mahdollisuus osallistua esiopetusryhmän toimintaan sekä toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Esiopetusryhmissä järjestetään avoimien ovien päiviä. Esiopetuksen henkilöstö käy lasten ja huoltajien kanssa arviointikeskusteluja, joissa suunnitellaan ja arvioidaan lapsen oppimista ja toimintaa. (Ylöjärven esiops s.31)

Lapsen ja hänen huoltajansa kanssa pidetään yhteinen aloituskeskustelu syksyllä, jossa laaditaan lapselle oppimissuunnitelma. Kevään keskusteluissa arvioidaan sen oppimissuunnitelman tavoitteiden toteutumista ja käydään läpi koulun aloittamiseen liittyviä asioita. Huoltajien kanssa keskustellaan ja kysytään heidän mielipidettään toiminnan suunnittelusta ja niistä tavoitteista, jotka tukevat lapsen kehitystä ja oppimista. Padlet-seinä on aktiivinen ja tärkeä osa toiminnan dokumentointia arjessa. Päivitämme seinää kuvin ja tekstein. Tämä antaa huoltajille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa lasten arkeen. Dokumentointi tekee toiminnastamme läpinäkyvää ja helpottaa avointa yhteydenpitoa.

Järjestimme esiopetusinfon tulevien eskareiden huoltajille 4.6. 2024 sekä elokuussa vanhempainillan. Näissä tapaamisissa kerrottiin esiopetuksesta ja koulun kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Esi- ja alkuopetuksen joustavat toimintatavat (Ylöjärven esiops s. 33–34) / Erillinen liitteenä oleva esi- ja alkuopetuksen joustava suunnitelma, joka on yhteistyössä koulun kanssa laadittu

Siirtymäyhteistyö alkaa syksyllä yhteistyön suunnittelupalaverilla esi- ja alkuopetuksen henkilöstön kesken. Esikoululaisten ja koululaisten yhteinen toiminta alkaa syysloman jälkeisellä viikolla. Esi- ja alkuopetuksen joustavat ryhmittelyt ja yhteistyö esiopetusvuoden aikana tukevat lapsen kouluun siirtymistä.

Yhteistyötä esi- ja alkuopetuksen välillä toteutetaan säännöllisesti koko lukuvuoden ajan. Eskarilaista ja koululaisista muodostetaan joustavia sekaryhmiä, joissa työskennellään kerran viikossa yhden oppitunnin verran. Toiminta on toiminnallista ja sisältöjen valinnassa otetaan huomioon sekä esiopetussuunnitelma että koulun opetussuunnitelma.

Esiopettajat ja ensimmäisen luokan opettajat ovat yhdessä vastuussa toiminnan suunnittelusta ja järjestämisestä. Mukana toiminnan ohjaamisessa ovat myös muut koulun ja esiopetuksen aikuiset (lastenhoitajat, ohjaajat ja avustajat).

Esiopetusvuoden keväällä esiopetuksen opettajat täyttävät yhteistyössä eskarilaisen ja hänen huoltajiensa kanssa taitojen havainnointi- ja huoltajien lomakkeet. Lomakkeiden tiedot siirtyvät esiopetuksesta koululle tiedonsiirtopalaverissa tai muulla sovitulla tavalla.

Esiopetuksen toteuttaminen

Leikki ja leikkiminen ovat meille tärkeitä oppimisen välineitä. Vahvistamme mm. lasten kielellisiä ja matemaattisia valmiuksia leikin ja toiminnallisuuden keinoin. Leikin kautta lapsi harjoittelee vuorovaikutustaitoja, ryhmässä toimimista ja kehittää minäkuvaansa suhteessa muihin. Oppimisympäristöjä suunniteltaessa luomme edellytykset leikille ja leikkimiselle.

Liikuntakasvatus ja lapsen liikkujaksi kasvattaminen on meille erityisen tärkeää. Tarjoamme lapsille päivittäin mahdollisuuksia omaehtoiseen ja monimuotoiseen liikkumiseen sekä sisällä että ulkona. Aikuiset innostavat ja motivoivat lapsia liikkumaan omalla esimerkillään, mukana liikkumalla ja liikunnan iloa korostamalla.

Esiopetuksen arviointi (Ylöjärven esiops s. 36–38)

Arvioimme esiopetuksen toimintakäytäntöjämme, opetusta ja kasvatusta viikoittain tiimipalaverissamme. Tarkastelemme pedagogisia ratkaisujamme ja kehitämme toimintaamme sitä hyödyntäen. Laajempaa arviointia toteutamme vähintään kerran syys- ja kevätlukukauden aikana ja aina tarvittaessa. Lasten itsearviointi on osana jokapäiväistä toimintaamme. Kannustamme ja ohjaamme lasta oman toiminnan arviointiin käyttäen yksinkertaisia työkaluja kuten peukkuarviointi, hymynaama yms. Tavoitteenamme on saada lapset sisäistämään itsearvioinnin merkitys osana hänen kasvuun, kehitystään ja käsitystään oppijana.

Pedagoginen tuki

Esiopetuksessa lapset kuuluvat perusopetuslain mukaisesti kasvun ja oppimisen tuen piiriin. Lapsen kasvun ja oppimisen tuen kolme tasoa ovat yleinen, tehostettu ja erityinen tuki. Tuen tarvetta arvioitaessa konsultoidaan varhaiskasvatuksen erityisopettajaa (veo), joka on myös mukana suunnittelemassa, mahdollisesti toteuttamassa ja arvioimassa käynnistettyä tukimuotoa.

Yleistä tukea toteutetaan silloin, kun lapsella on tarvetta tilapäisesti tehostaa harjoittelua esim. oppimiseen liittyvän haasteen yhteydessä. Yleisen tuen keinoina toimivat esiopetuksen pedagogisten menetelmien valinta, toteuttaminen ja tehostaminen. Yleisessä tuessa menetelmiä otetaan ryhmän yhteiseen käyttöön ja toimintaa suunnataan paremmin tuen tarpeisiin vastaavalla tavalla. Lapsen oppimissuunnitelmaan kirjataan tuen tarve, tavoitteet, toteuttaminen ja lapsen edistymisen arviointi.

Tehostettua tukea tarjotaan lapselle silloin, kun hänellä on esim. tilapäisesti vahvaa tuen tarvetta tai jatkuvampaa lievää tuen tarvetta. Esiopetusryhmässä otetaan käyttöön lapsen tuen tarpeisiin parhaalla tavalla vastaavia menetelmiä ja toimintoja. Veo on mukana ohjaamassa prosessia. Lapselle laaditaan tehostetun tuen suunnitelma, johon kirjataan tuen tarve, tavoitteet, toteuttaminen ja annetun tuen vaikutukset ja vaikuttavuus.

Erytynen tuki on tarpeen silloin, kun tehostettu tuki on riittämätöntä tai erityisen tuen tarve on todettu tutkimuksissa. Lapsen tuen tarve on tällöin kokoaikaista, jatkuvaa ja yksilöllistä. Erytynen tuen tarve ilmenee usean kehityksen osa-alueen haasteina ja lapsen ohjaamisessa tarvitaan jatkuvaa erityisosaamista. Veo on aktiivisesti mukana lapsen tukeen liittyvissä asioissa. Erytynen tuen lapselle laaditaan HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma yhteistyössä lasta kuntouttavien tahojen kanssa. HOJKSiin kirjataan tuen tarve, tavoitteet, toteutuminen ja annetun tuen vaikutukset ja vaikuttavuus.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön aikana tuen tarpeet otetaan huomioon resurssien ja mahdollisuuksien mukaan. Jokaisella opettajalla tulee olla lapsen opettamisen kannalta tärkeät ja olennaiset tiedot esim. toimintatapoihin liittyen. Tukea pyritään tarjoamaan myös yksilöllisesti erityisen tuen piirissä oleville lapsille.

Esiopetusryhmän opiskeluhoolto (Ylöjärven esiops s.71–77)

(Opiskeluhoollon osalta uudistetun esiops:n perusteiden mukaiset asiat)

Esiopetusryhmän käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

terveydenhoitaja Hanni Sarvijärvi

psykologi Tiina Niemelä

kuraattori Jonna Mäkelä

Esiopetuksen toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi

Veittijärven päiväkodilla on yhteinen opiskeluhoolto lähikoulun kanssa. Opiskeluhoitopalvelut (kuraattori ja terveydenhoitaja) toimivat samassa rakennuksessa koulun tiloissa.

Esiopetusyksikön yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän kokoonpanoon kuuluvat päiväkodin johtaja, lähikoulun rehtori, terveydenhoitaja ja tarvittaessa muita tahoja. Rehtori kutsuu koolle opiskeluhoitoryhmän 1-2 krt. lukuvuodessa. Esiopetusryhmässä on elokuussa kauden alussa keskusteltu lasten kanssa yhteisistä toimintatavoista ja laadittu lasten kanssa säännöt. Tuemme lasten säännöllistä osallistumista esiopetukseen keskustelemalla huoltajien kanssa poissaolokäytännöistä ja säännöllisen osallistumisen merkityksestä. Seuraamme poissaoloja perusopetuslain mukaisesti.

Esiopetusryhmät jakavat elokuussa huoltajille Ylöjärven esiopetuksen tuen ja opiskeluhoollon palvelusitteen. Opiskeluhoitoasiat kerrotaan huoltajille vanhempainilloissa ja lapsen oppimissuunnitelmakeskustelussa syksyllä. Tarvittaessa esiopetusryhmän opettaja ohjaa huoltajia oikean palvelun piiriin.

Yksittäisen lapsen tuen tarpeen ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi esiopettaja voi koota asiantuntijaryhmän, jotka ovat lapsen tilanteen tukemisen kannalta keskeiset toimijat. Ryhmän kokoonpano perustuu huoltajan yksilöityyn kirjalliseen suostumukseen. Esiopetusryhmässä käytettävät menettelytavat asiantuntijaryhmän kokoamisessa ja suostumuksen hankkimisessa.

Yksilölliset opiskeluhoitokertomukset laaditaan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen-kaavion mukaisesti.

Huoltajalta pyydetään lupa opiskeluhoitokertomuksen tietojen siirtoon kouluun siirryttäessä.

Opiskeluhoitokertomusta ja suostumuslomaketta säilytetään päiväkodin lukitussa kaapissa ja niihin on lukuoikeus ainoastaan asiantuntijaryhmän jäsenillä.

Lapsen erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen esiopetusryhmässä

Huoltaja ilmoittaa kaikki lapsen ruokavalioon liittyvät asiat kaupungin verkkosivuilta löytyvillä lomakkeilla.

Ilmoituksen liitteeksi toimitetaan tarvittaessa terveydenhoitajan- tai lääkärintodistus.

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Lapsen lääkehoito toteutetaan aina ensisijaisesti kotona. Esiopetuksessa lapselle annetaan vain lääkärin hänelle määräämiä lääkkeitä, jotka on määrätty jatkuvaan käyttöön ja joiden annosteluajaksi on määrätty päiväaika tai lääkkeitä ei voida muuna aikana antaa kotona. Lääkehoitosuunnitelma tehdään säännöllistä tai akuuttiin kohtaukseen lääkitystä tarvitseville lapsille. Lääkehoitosuunnitelma liitetään osaksi lapsen esiopetussuunnitelmaa ja huomioidaan yksikön omassa turvallisuussuunnitelmassa.

Suunnitelmat lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus-ohje päivitetään ja käsitellään päiväkodissa: lokakuu 2024 (varhaiskasvatuksen turvallisuuskuukausi)

Suunnitelma lasten suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma päivitetään ja käsitellään päiväkodissa: lokakuu 2024 (varhaiskasvatuksen turvallisuussuunnitelma)